

รายงานประจำปี 2546

Annual Report 2003

สถาบันคลังสมองของชาติ

Knowledge Network Institute of Thailand

ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย
Foundation for the Promotion of the Ministry of University Affairs

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบัน	3
ผลการดำเนินงาน 2546.....	7
แผนงานด้านพลังงาน.....	8
แผนงานด้านอาหารและสุขภาพ.....	10
แผนงานด้านเศรษฐกิจ	11
แผนงานด้านการศึกษา.....	13
แผนงานด้านเยาวชน	14
ทิศทางในอนาคต.....	14
รายงานการเงิน.....	16

ความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบัน

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากการที่รัฐมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แก้ไขปัญหาเร่งด่วน พร้อม ๆ กับการพัฒนาเชิงรุกที่ต้องมีความริเริ่มเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในระยะยาว ภารกิจเร่งด่วนและสำคัญยิ่งของรัฐบาลดังกล่าว ได้แก่ การเร่งแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตของระบบเศรษฐกิจ การพัฒนา สังคม และการเมือง โดยจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน แนวทางการการบริหารประเทศดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ และภูมิปัญญาของบุคลากรในประเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญในการก้าวไปสู่เศรษฐกิจและสังคมที่มีพื้นฐานความรู้ที่ดีและเข้มแข็ง

ดังนั้น หากมีกลไกที่สามารถดึงภูมิปัญญาจากสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งรวมปัญญาขนาดใหญ่ที่มีความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรคลังสมอง รวมทั้งภูมิปัญญาจากหน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม มาร่วมกันคิด รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางปัญญา เพื่อนำความรู้มาเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ ก็จะก่อประโยชน์ให้กับการพัฒนาประเทศโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนสมตามนโยบายแห่งรัฐ

การกำหนดให้อุดมศึกษาเพิ่มบทบาทในการพัฒนาประเทศ โดยมีกลไกที่คล่องตัวและยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการของภาครัฐที่ต้องการใช้ฐานความรู้ในการแก้ปัญหาและคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงได้มีการจัดตั้งสถาบันคลังสมองของชาติขึ้น

วัตถุประสงค์

สถาบันคลังสมองของชาติ ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Knowledge Network Institute of Thailand จัดตั้งขึ้นภายใต้มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย โดยคณะรัฐมนตรีรับทราบการจัดตั้ง เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ตอบสนองต่อความต้องการของภาครัฐในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ โดยการระดมผู้เชี่ยวชาญในประเด็นและสาขาที่ต้องการอย่างทันการณ์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ศึกษาค้นคว้า ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะทางวิชาการ ในการตอบโจทย์ของประเทศไปจนถึงการลงมือปฏิบัติตามแต่กรณี
2. ริเริ่มแนวคิดใหม่ ๆ ทางวิชาการอันจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเชิงรุกของประเทศ โดยการศึกษาค้นคว้าวิจัย และทดสอบเพื่อนำความคิดริเริ่มใหม่ ๆ เสนอต่อภาครัฐ
3. สร้างความเข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ภาคเอกชน ทั้งในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาของภาคการผลิตและบริการ และการคิดค้นแนวทางพัฒนาในรูปแบบใหม่ ๆ โดยร่วมมือกับอย่างไร้ขีดจำกัดกับภาคเอกชน

เป้าหมาย

สถาบันฯ เป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรภายใต้มูลนิธิฯ ได้รับงบประมาณจากภาครัฐในรูปแบบของเงินอุดหนุนทั่วไป ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจัดสรรให้โดยผ่านมูลนิธิฯ มีเป้าหมายเพื่อนำองค์ความรู้มาเป็นพลังในการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บทบาทหน้าที่

- จัดให้มีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเสนอแนะต่อภาครัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสังคมโดยรวม
- เป็นแกนกลางในการดำเนินงานและประสานเครือข่ายทางวิชาการและสร้างความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- อำนวยความสะดวกและการบริหารจัดการเครือข่ายความรู้รายสาขา
- จัดทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ และฐานข้อมูลความรู้รายสาขา
- เป็นสะพานเชื่อมค้ำคูณ โยบายไปยังภาครัฐและสังคมโดยรวม

คณะกรรมการบริหารสถาบันคลังสมองของชาติ

สถาบันคลังสมองของชาติดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการ คือ คณะกรรมการบริหารสถาบันคลังสมองของชาติ ซึ่งตามระเบียบมูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันคลังสมองของชาติ พ.ศ. 2546 กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการไว้จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน แต่ไม่เกิน 15 คน โดยที่มูลนิธิจะแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและอุดมศึกษา มีผู้อำนวยการสถาบันเป็นกรรมการและเลขานุการ

จากการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 3/2546 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2546 พิจารณาเห็นว่าเพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันคลังสมองของชาติสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและทันการณ์ในการดำเนินการเบื้องต้น จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการมูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย เป็นคณะกรรมการบริหารสถาบันคลังสมองของชาติไปก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถาบันคลังสมองของชาติ ตามข้อ 31 ของระเบียบมูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัยต่อไป ทั้งนี้ได้มีการแต่งตั้ง ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร อธิการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นคณะกรรมการบริหารสถาบันคลังสมองของชาติเพิ่มเติม และแต่งตั้ง ดร.พิเชฐ คุรุคงเวโรจน์ เป็นผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติ เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2546 มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

คณะกรรมการบริหารฯ ชุดดังกล่าว ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก วรเดช จันทรร	ประธาน
2. ศาสตราจารย์สมศักดิ์ จักรไพวงศ์	กรรมการ
3. นายสุชาติ เมืองแก้ว	กรรมการ
4. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร	กรรมการ
5. นางฉันทวิทย์ สุชาติานนท์	กรรมการ
6. นายชนากร อ้วนอ่อน	กรรมการ
7. นางสาวอาภรณ์ แก่นวงศ์	กรรมการ
8. นางสาวพรทิพย์ กาญจนนิต	กรรมการ
9. นายโอภาส เขียววิชัย	กรรมการ
10. นางอรุณลักษณ์ ป่างชัยภูมิ	กรรมการ
11. นายพิเชฐ คุรงค์เวโรจน์	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารสถาบันคลังสมองของชาติได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารเป็นประจำทุกเดือน ในปี พ.ศ. 2546 คณะกรรมการบริหารได้มีการประชุมไปแล้ว รวม 5 ครั้ง

ผลการดำเนินงาน ปี 2546

แผนงานด้านพลังงาน
แผนงานด้านอาหารและสุขภาพ
แผนงานด้านเศรษฐกิจ
แผนงานด้านการศึกษา
แผนงานด้านเยาวชน

การดำเนินงาน

สถาบันเตรียมการจัดตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2546 โดยมีสำนักงานที่ ชั้น 15 อาคารมหานคร ยิบซั่ม ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ และเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2546

การดำเนินงานโครงการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ สถาบันจะสนับสนุนเป็นทุนวิจัยให้กับผู้เชี่ยวชาญและคณะวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ ดำเนินการ โดยผ่านการอนุมัติโครงการจากคณะกรรมการบริหาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 สถาบันมีการดำเนินงานในรูปของ โครงการศึกษาวิจัย การเผยแพร่องค์ความรู้ และกิจกรรมเชิงปฏิบัติที่เป็น รูปธรรม ทั้งนี้ได้ตั้งเป้าหมายให้แต่ละ โครงการมีนักวิจัยและผู้ร่วมโครงการจากหลายสถาบัน/องค์กร เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ดังจำแนกได้เป็น 5 แผนงานหลักต่อไปนี้

แผนงานด้านพลังงาน

- โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้โซลาร์เซลล์ในระดับครัวเรือนในระยะยาว (Solar Cell for Home Use)

จากการที่รัฐมีนโยบายที่จะให้ทุกครัวเรือนในประเทศไทยมีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง และมีโครงการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยโซลาร์เซลล์แบบครัวเรือนให้กับประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ประมาณ 3 แสนครัวเรือนทั่วประเทศ ภายในปี 2548 สถาบันฯ ได้มอบหมายให้คณะพลังงานและวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ภายใต้การปรึกษาร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานของรัฐ อาทิ การไฟฟ้าฝ่ายผลิต การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์ พลังงาน กระทรวงพลังงาน ศึกษาผลกระทบและจัดทำข้อเสนอ ซึ่งในเบื้องต้นพบว่าโครงการ ดังกล่าว จะได้รับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมซึ่งควรมีมาตรการรองรับการกำจัดสารพิษอันเนื่องมาจาก แบตเตอรี่จำนวนมากที่จะหมดอายุและเสื่อมคุณภาพ นอกจากนี้การลงทุนในอุปกรณ์และชิ้นส่วน นำเข้าจำนวนมากน่าจะเป็นโอกาสในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ เช่น อุตสาหกรรมการ ผลิตอินเวอร์เตอร์ที่ใช้ในการเปลี่ยนกระแสไฟฟ้าจากกระแสตรงเป็นกระแสสลับ เป็นต้น

- โครงการประเมินคุณค่าและผลกระทบของหน่วยผลิตไฟฟ้ารายย่อยต่อระบบส่งและจำหน่าย ไฟฟ้า (Distributed Generation Valuation and Impacts)

หน่วยผลิตไฟฟ้ารายย่อยเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าที่อยู่ใกล้กับบริเวณของผู้ใช้ไฟฟ้า ซึ่งสามารถ ส่งไฟฟ้าเข้าระบบส่งและจำหน่ายไฟฟ้าได้ ถ้ามีไฟฟ้าเหลือใช้ และสามารถดึงไฟฟ้าจากระบบมาใช้ เมื่อมีความต้องการมากกว่าที่ผลิตได้ แต่เนื่องจากหน่วยผลิตไฟฟ้ารายย่อยส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก จึงทำ

ให้การเชื่อมโยงกับระบบส่งและจำหน่ายไฟฟ้าประสบปัญหาทางด้านเทคนิคและทางเศรษฐศาสตร์ รวมถึงขนาดของหน่วยผลิตไฟฟ้ารายย่อยที่ควรต่อเข้าระบบส่งและจำหน่ายไฟฟ้า

สถาบันฯ ได้มอบหมายให้บัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัย 5 แห่งที่มีการสอนด้านพลังงานในระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร แห่ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยความร่วมมือกับสถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษานำเสนอปัญหาอุปสรรคทางหน่วยผลิตไฟฟ้ารายย่อย ทั้งทางด้านเทคโนโลยี การดำเนินการทางธุรกิจ สังคม ความปลอดภัยและมั่นคงของระบบไฟฟ้า ความคุ้มทุนทางเศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อม

- **การประชุม High Level Policy Dialogue: Environmental Concerns in Energy Policy and Planning**

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2546 เพื่อให้ผู้บริหารระดับนโยบายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทางด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้จากประสบการณ์ ของผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากพลังงาน ควรพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ ปัจจัยทางเทคนิค ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม และ ปัจจัยทางการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
2. การทำการวิเคราะห์อย่างเดียวเพื่อได้มาซึ่งนโยบายนั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องได้รับความเข้าใจ และได้รับความร่วมมือจากชุมชนด้วย มิฉะนั้นนโยบายนั้นจะไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาที่เรื้อรังของรัฐบาลมาโดยตลอด โดยเฉพาะในเรื่องการสร้าง โรงไฟฟ้าเพิ่มเติม
3. การลดช่องว่างระหว่างนักวิชาการต่างสาขา ช่องว่างระหว่างรัฐ เอกชน และชุมชน จะช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องสิ่งแวดล้อม พลังงาน และการวางแผนนโยบายมากขึ้น

- **Public Lecture : Environmental Concerns in Energy policy and Planning**

การสัมมนาและการประชุมกลุ่มย่อย จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29-31 ตุลาคม 2546 โดยมีผู้เข้าร่วม ประชุมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสัมมนา ได้ข้อสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

1. การรักษาสิ่งแวดล้อมจะเกิดผลในทางปฏิบัติได้ต้องมี นโยบายที่ครอบคลุมเรื่องพลังงาน และสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนของการกำหนดนโยบายพลังงาน
2. ผลกระทบ/ความสูญเสียภายนอกที่เกิดจากการใช้พลังงานเป็นองค์ประกอบสำคัญในการ กำหนดนโยบายด้านพลังงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสนใจ ศึกษา และวิเคราะห์ให้ รัดกุม
3. การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร และสาขา เป็นเรื่องสำคัญในการกำหนด นโยบายเชิงบูรณาการ เพื่อให้เกิดกรอบวิเคราะห์ในเชิงบูรณาการ จำเป็นต้องเพิ่มความ ร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันอุดมศึกษา
4. เนื่องจากแต่ละสถาบันอุดมศึกษามีความเข้มแข็งในแต่ละสาขาที่แตกต่างกัน จึงควรสร้าง ความร่วมมือระหว่างสาขา และระหว่างสถาบันอุดมศึกษา

แผนงานด้านอาหารและสุขภาพ

- โครงการศึกษาสถานการณ์และระบบจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย (Food Safety Policy)

การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) ทางด้านอาหารมีความสำคัญยิ่งในด้านความปลอดภัยของอาหาร จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ จากแหล่งผลิตทางการเกษตรไปจนถึงมือผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าตลอดกระบวนการผลิตอาหารนั้นมีความปลอดภัยในทุกขั้นตอน มีกลไกและกระบวนการตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าตามมาตรฐานสากล เสริมสร้างความ เข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับระบบการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม อาหารของประเทศไทยซึ่งในระยะยาวจะเป็นการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้า อาหารที่สำคัญของโลกด้วย รวมทั้งช่วยกำหนดท่าทีของประเทศในเวทีเจรจาระหว่างประเทศ

เนื่องจากห่วงโซ่อาหารมีความซับซ้อนและมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยด้านอาหารในทุก ขั้นตอน ตั้งแต่ การเลี้ยง การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การขนส่ง การผลิต การเก็บรักษา การตรวจสอบ วิเคราะห์ ฯลฯ โครงการนี้แบ่งออกเป็น 5 โครงการย่อยตามกลุ่มอาหาร ได้แก่

1. กลุ่มสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ กลุ่มนํ้านมและผลิตภัณฑ์
2. กลุ่มสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์
3. กลุ่มอาหารรัฐพืช ถั่ว เมล็ด และผลิตภัณฑ์ในประเทศไทย
4. กลุ่มอาหารผักและผลไม้
5. ความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทยในภาพรวม

การดำเนินงานเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ 10 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางอาหารแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สถาบันอาหาร สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรก เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา ระยะที่สอง การวางระบบบริหารจัดการและโครงสร้างพื้นฐาน ระยะที่สาม การยกระดับมาตรฐานอาหารไทยที่เน้นคุณภาพควบคู่ความปลอดภัย การศึกษาข้างต้นเป็นการศึกษาระยะแรก

แผนงานด้านเศรษฐกิจ

- โครงการพันธมิตรอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกเชิงบูรณาการ (Higher Education for Western Seaboard Development)

จากการที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจการบริหารให้กับท้องถิ่น โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัดในระบบบูรณาการ เพื่อให้จังหวัดสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้น ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมีการระดมองค์ความรู้ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการนำยุทธศาสตร์จังหวัดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ ทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารจังหวัด และคลังสมองในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันได้เลือกสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกเป็นกลุ่มนำร่อง ซึ่งเป็นกลุ่มภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ทั้งที่เป็นสาขาของมหาวิทยาลัยใน ส่วนกลาง และสถาบันท้องถิ่น เช่น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันราชภัฏ มหาหรือ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ

จากการหารือมีความเห็นพ้องที่จะเป็นพันธมิตรเพื่อพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกเชิงบูรณาการขึ้น โดยคาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีความพร้อมในด้านองค์ความรู้ต่าง ๆ จะสามารถส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกเชิงบูรณาการ โดยการร่วมพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ในบริเวณดังกล่าวร่วมกับผู้บริหารจังหวัด ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา 18 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาเขตราชนบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี สถาบันราชภัฏนครปฐม สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สถาบันราชภัฏเพชรบุรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตศาลายา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยศรีสเคียน มหาวิทยาลัยเว็บบสเตอร์ มหาวิทยาลัยซิลเลอร์-สแตมฟอร์ด และมหาวิทยาลัยฉินฉิน ในบริเวณดังกล่าวจะระดมผู้เชี่ยวชาญที่สามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของจังหวัด เพื่อรวบรวมเป็นภาพรวมและจัดระบบการประสานความร่วมมือกับจังหวัดต่อไป

- **โครงการศูนย์ความเป็นเลิศพบตลาด (Centers of Excellence Meet the Market)**

กระบวนการวิจัยของประเทศขาดความเชื่อมโยงระหว่างผลงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษากับการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยภาคเอกชนและสังคมโดยรวม สถาบันได้นำร่องโดยร่วมมือกับโครงการพัฒนาบัณฑิตศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานโครงการเงินกู้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้ศูนย์ความเป็นเลิศทั้ง 7 ศูนย์จัดสัมมนาและนิทรรศการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงผลงานวิจัยร่วมกับภาคเอกชนให้นำผลการวิจัยไปพัฒนาให้เกิดมูลค่าเพิ่มเชิงธุรกิจ

โครงการศูนย์ความเป็นเลิศพบตลาด กิจกรรมประกอบด้วย การอภิปราย การจัดนิทรรศการ และเปิดคลินิกเทคโนโลยี เพื่อแสดงผลการศึกษาวิจัย หรือสิ่งประดิษฐ์คิดค้นต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและผู้สนใจได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อนำผลงานต่าง ๆ ไปต่อยอดให้เกิดผลต่อภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมต่อไป

ศูนย์ความเป็นเลิศพบตลาด ประกอบด้วย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านเคมี ศูนย์ความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และการจัดการ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีชีวภาพเกษตร ศูนย์ความเป็นเลิศด้านปิโตรเลียมและเทคโนโลยีปิโตรเคมี และศูนย์ความเป็นเลิศด้านพลังงานและเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม

- **โครงการศึกษาแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีรีโมทเซนซิงในประเทศไทย (Remote Sensing Applications)**

เทคโนโลยีรีโมทเซนซิง เป็นเทคโนโลยีประเภทหนึ่งที่มีประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยอาศัยการนำภาพถ่ายดาวเทียมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบและวางแผนด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น การศึกษาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ การอพยพของประชากร การวางโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นสาธารณูปโภค เป็นต้น

สถาบันได้มอบหมายให้บุคลากรของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทำการศึกษาโดยการสำรวจ และค้นคว้า รวมทั้งได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาให้

ข้อคิดเห็น ซึ่งการศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการจัดรูปแบบองค์กรและกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีริโมทเซนซึ่งใน 3 ประเภท คือ ศูนย์บริการข้อมูล (Data Center) ศูนย์วิจัยและพัฒนา (Science Center) และศูนย์บริการเชิงธุรกิจ (Commercial Center)

แผนงานด้านการศึกษา

- **โครงการศึกษาดัชนีชี้วัดความพร้อมและสมรรถนะของสถาบันอุดมศึกษา (University Key Performance Indicators)**

เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานอุดมศึกษา สถาบันจึงได้จัดให้มีการศึกษาเพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความพร้อมและสมรรถนะของสถาบันอุดมศึกษาขึ้น เพื่อสร้างพื้นฐานการชี้วัดที่เป็นระบบและมีความเป็นมาตรฐานสามารถเปรียบเทียบความพร้อมและความเข้มแข็ง ได้ทั้งในระดับประเทศและสากล ซึ่งจะยังประโยชน์ต่อผู้บริหารในการติดตามและพัฒนาความสามารถและนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมองค์กรสู่มาตรฐานสากล ตลอดจนเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายการศึกษาและทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของประเทศต่อไป

การศึกษาจะดำเนินการนำร่องในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยมหานคร โดยจะเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง

- **การร่วมจัดประชุมเครือข่ายสถาบันคลังสมองไทยและสหภาพยุโรป (Thai-EU Think Tanks)**

สืบเนื่องจากการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของไทยและสหภาพยุโรปเมื่อปีพ.ศ. 2546 ได้หารือถึงการสร้างเครือข่ายคลังสมอง (Think Tank) ระหว่างยุโรปและประเทศไทยเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาของทั้งสองฝ่าย โดยมีโครงการเอเชีย-ยุโรปศึกษา ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และศูนย์ยุโรปศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นศูนย์ประสานงานของไทย สถาบันคลังสมองฯ ได้มีโอกาสร่วมกับศูนย์ประสานงานในงานประชุมเครือข่าย (Network Meeting) ที่จะเป็นความร่วมมือเครือข่าย Think Tank ในประเทศไทยจำนวน 7 หน่วยงาน กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อเตรียมงานหารือกับสถาบันพันธมิตรในสหภาพยุโรปในปีพ.ศ. 2547

แผนงานด้านเยาวชน

- โครงการเครือข่ายเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม (Youth Development & Leadership)

เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยเยาวชน เพื่อเยาวชน มีการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ของเยาวชน เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมได้จริง เพื่อส่งเสริมให้เกิดกลไกการพัฒนาศักยภาพผู้นำเยาวชน เชื่อมโยงเครือข่ายเยาวชนและเครือข่ายหน่วยงาน องค์กรที่ทำงานด้านเยาวชนให้สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างสมดุล ส่งเสริมเยาวชนได้ริเริ่มกิจกรรมและร่วมกันดำเนินงาน เพื่อเป็นรากฐานทรัพยากรมนุษย์ในการพัฒนาประเทศในอนาคต รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเครือข่ายเยาวชน (Youth Network) เครือข่าย หน่วยงาน องค์กร กลุ่ม และบุคคลที่ทำงานด้านเยาวชน (Youth Supporting Network) เพื่อประโยชน์ในการขยายผล

การดำเนินงานที่ผ่านมาได้รวบรวมข้อมูลเครือข่ายเยาวชนและเครือข่ายหน่วยงาน องค์กร กลุ่มบุคคลที่ทำงานด้านเยาวชน จัดทำฐานข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำเสนอภาพรวมและรายละเอียดของงานด้านเยาวชน ผ่านเว็บไซต์และสื่อต่าง ๆ ในเบื้องต้นได้รวบรวมข้อมูลกลุ่มเยาวชนไปแล้วประมาณ 400 กลุ่ม ในส่วนงานการให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่มเยาวชนในการเป็นผู้ประกอบการทางสังคม ได้มีการจัดอบรมการวิเคราะห์และวางแผนการทำโครงการเพื่อสังคมให้กับเยาวชนที่สนใจ รวมทั้งกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้นำเยาวชนเพื่อให้ความตระหนักในปัญหาของสังคมและการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาประเทศ

ทิศทางในอนาคต

ทิศทางปี 2547 นอกจากจะสานต่องานเดิมใน 5 แผนงานที่ได้ดำเนินการในปี 2546 ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว สถาบันจะริเริ่มงาน/โครงการใหม่ที่ตอบสนองสถานการณ์ในเชิงรุก มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเสริมสร้างสังคมฐานความรู้ให้มีความเข้มแข็ง โดยมีกิจกรรมคลังสมองในมิติต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย อาทิ งานด้านสาธารณสุข จะมี โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักวิจัยการสาธารณสุขในประเทศไทย เพื่อศึกษาและจัดทำฐานข้อมูลนักวิจัยในสาขาสาธารณสุขในระดับภูมิภาค และส่วนกลาง รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านบางส่วน เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในลักษณะบูรณาการ โดยมีฐานข้อมูลนักวิจัยด้านสาธารณสุขที่ทันสมัย และเป็นระบบออนไลน์ ในส่วนของงานด้านเศรษฐกิจ สถาบันมีแนวความคิดที่จะดำเนินงานในหลายโครงการ อาทิ โครงการสัมมนาเชิง

ปฏิบัติการนักวิชาการเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งจะเชิญนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาเอก ไม่เกิน 10 ปี ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาสังคมศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งจากกระทรวงกลาโหม มาร่วมความคิด ร่วม แก้ปัญหา ร่วมแรงร่วมพลังสร้างสรรค์สังคม เพื่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ยังมีโครงการในมิติ ต่าง ๆ เช่น โครงการจัดตั้งศูนย์ออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อ การบริหาร และ โครงการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีแบบทวิภาคีทางด้าน โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างประเทศไทยและ สหรัฐอเมริกา ในส่วนของงานด้านการศึกษา สถาบันเห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งนำประสบการณ์จากผู้รู้ต่าง ๆ มาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนของเยาวชน จึง ได้มี แนวความคิดที่จะจัดโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล, โครงการร้อยผู้รู้ ร้อยความรู้, และโครงการการมีส่วนร่วมของอุดมศึกษาในการขจัดความยากจน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม คาดว่ากิจกรรมของสถาบันไม่จำกัดอยู่เพียง 5 แผนงานที่ได้รับเริ่มในปี 2546 แต่ อาจจะมีประเด็นใหม่ ๆ เกิดขึ้นที่สถาบันจะสามารถสนองตอบความต้องการ และสร้างความเข้มแข็ง ในเรื่องของคลังสมอง คลังความรู้ต่อไป

รายงานการเงิน

